

Kiezen voor duurzaamheid bij de aankoop van graszaad

De levensduur van de graszode verlengen staat hoog op het verlanglijstje van de Koeien & Kansen-boer. Met een enquête is onderzocht in hoeverre Koeien & Kansen-boeren duurzaamheidskenmerken meenemen bij de keuze van hun graszaad. Een hoge grasproductie vinden ze het belangrijkste direct gevolgd door de smakelijkheid. De prijs van het graszaad is voor de meeste boeren niet doorslaggevend.

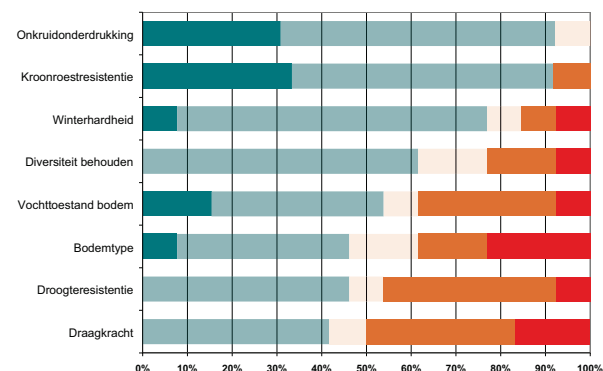
Een graszode die langer meegaat, bespaart arbeid voor herinzaai en de kosten van aanschaf van graszaad. Hoe kan een veehouder de levensduur van de graszode verlengen? Natuurlijke omstandigheden (bodemtype en grondwaterstand) en het beheer van grasland lijken hiervoor bepalend. Een andere mogelijkheid is het type graszaad. Maar met welke gedachte koopt een boer graszaad? Om vast te stellen welke factoren bepalend zijn bij het verlengen van de levensduur van de graszode zijn we nagegaan in hoeverre (13 van de 16) Koeien & Kansen-boeren duurzaamheidskenmerken meenemen bij de keuze voor een bepaald type graszaad. Ook kijken we naar factoren die deze overwegingen beïnvloeden.

Gebruiksdoel bepaalt de richting

Grasland kan ingezaaid worden met één grassoort, of met meerdere rassen en/of soorten. Als er sprake is van meerdere rassen en/of soorten, dan noemen we dit een graszaadmengsel. Wat kiest de Koeien & Kansen-boer? Over het algemeen zijn ze tevreden over het keuzeaanbod. Veehouders die experimenteren vinden wel dat veel graszaad(mengsels) 'op hetzelfde neer komen'. Informatie over graszaad krijgen ze in de meeste gevallen van de graszaadleverancier. Andere informatiebronnen zijn adviesbureaus en vakbladen.

Permanent grasland

De helft van de veehouders hebben al hun grasland ingezaaid als permanent grasland. Hierbij streven ze naar een zolang mogelijke instandhouding van het grasland. Meestal duurt deze periode langer dan vijf jaar. De helft van de bedrijven zaait permanent grasland in met BG3 (100% Engels raaigras). De overige genoemde mengsels zijn BG4, BG11 en 'green spirit'. Driekwart van de veehouders zaait daarbij ook klaver, voornamelijk witte klaver; vaak een gevolg van hun deelname aan Koeien & Kansen.

Figuur 1. Beoordeling van de duurzaamheidskenmerken van graszaad door 13 Koeien & Kansen-boeren (= 100%). Categorieën zeer belangrijk (donker groen), belangrijk (groen), neutraal, onbelangrijk (oranje) en zeer onbelangrijk (rood).

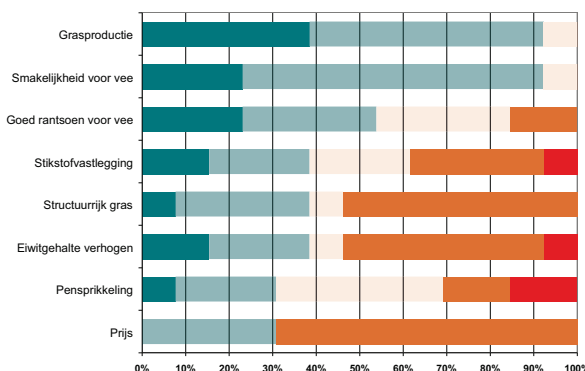
de veehouders meer verschillende grassoorten dan voor permanent grasland. Ze gebruiken vooral BG3, BG4 en 'green spirit'. Ook op deze percelen gebruiken de meeste boeren klaver (rood en wit). Tijdelijk grasland wordt minder beweid dan permanent grasland.

Beweiden of maaien

Bijna alle boeren gebruiken de percelen met permanente grasland voor weiden en maaien. De percelen in wisselbouw zijn voor het grootste deel in gebruik als maailand. Meer dan de helft van de boeren is het niet eens met de stelling dat grasland voor beweiding meer eisen stelt aan het grasland dan grasland voor alleen maaien.

Overwegingen bij de aankoop graszaad

De overwegingen die boeren kunnen meenemen bij de keuze voor een bepaald type graszaad verdelen wij in productiekennmerken en duurzaamheidskenmerken. Productiekennmerken zijn een hoge opbrengst, smakelijkheid voor de koe, structuurrijk gras, pensprikkeling bij de koe en verho-

Figuur 2. Beoordeling van de productiekennmerken van graszaad door 13 Koeien & Kansen-boeren (= 100%). Categorieën zeer belangrijk (donker groen), belangrijk (groen), neutraal, onbelangrijk (oranje) en zeer onbelangrijk (rood).

winterhardheid, behoud van diversiteit, draagkracht en geschiktheid voor bepaalde bodemeigenschappen. De boeren kregen een aantal overwegingen voorgelegd die een rol kunnen spelen bij de aankoop van een bepaald type graszaad. De figuren 1 en 2 geven een overzicht van de scores. Omdat we maar 13 Koeien & Kansen-boeren hebben benaderd voor deze enquête, is het niet mogelijk om vast te stellen in hoeverre de overwegingen gerelateerd zijn aan bedrijfsomvang (melkquotum, stuks vee, hectares grasland).

(Zeer) Belangrijke overwegingen

Meer dan 90% van de boeren beschouwt als (zeer) belangrijk: een hoge grasproductie, de aantrekkelijkheid van het type gras als voer voor het vee (smakelijkheid), weinig kans voor onkruid om tot ontwikkeling te komen (onkruidonderdrukking) en kroonroestresistentie. Driekwart vindt ook winterhardheid belangrijk. Op de vraag welke overweging de belangrijkste is, is het antwoord veelal 'een hoge grasproductie'. Het merendeel van de boeren denkt dat ze met de keuze van een type graszaad(mengsel) kunnen inspelen op een hogere grasproductie. De productieverhoging schatten ze gemiddeld op circa 9%. De vochttoestand van de bodem is maar voor ruim 50% van de boeren een overweging bij aankoop.

Naast de overwegingen hebben we de boeren ook een aantal stellingen voorgelegd. Hieruit blijkt dat 85% van de boeren vindt

dat het beheer van hun graslandpercelen bepalender is voor de ontwikkeling van het grasland dan graszaadkeuze. Ook weersinvloeden zijn voor de meeste boeren (69%) bepalender voor de ontwikkeling van het grasland dan de keuze voor een bepaald graszaad(mengsel).

(Zeer) ONbelangrijke overwegingen

Opvallend is dat tweederde van de boeren de prijs onbelangrijk vindt. Het belangrijk of onbelangrijk vinden van de prijs van het type graszaad is bovendien niet gerelateerd aan een bepaald type graszaad. De rol van bodemeigenschappen bij de ontwikkeling van grasland is maar voor ongeveer de helft van de boeren een belangrijke overweging. Op de stelling 'door mijn graszaadkeuze kan ik beter inspelen op de bodemeigenschappen van mijn perceel'

antwoordt bijna 50% van de boeren dat ze het hiermee eens zijn. De andere helft antwoordt voornamelijk met neutraal/weet niet.

Kansen

Er liggen kansen voor het inspelen op bodemeigenschappen van een graslandperceel. Uit de enquête blijkt dat veel boeren zich niet afvragen hoe het graszaad reageert op de lokale omstandigheden op het perceel zoals droogteresistentie en in mindere mate vochttoestand van de bodem en het bodemtype. Toch kunnen ze met bepaalde grassoorten hierop inspelen. Bijvoorbeeld door grassoorten te kiezen die een extra dichte zode geven en zo een goede draagkracht van de zode geven.

Annaloes Visser en Adriaan Guldemond, CLM Onderzoek & Advies

Na hoge productie is smakelijkheid het belangrijkste kenmerk bij de keuze van graszaad.

Tijdelijk grasland

Bij de geënquêteerde boeren duurt een periode tijdelijk grasland gemiddeld zo'n vier jaar. Daarna volgt weer een akkerbouwgewas. De helft van de bedrijven heeft tijdelijk grasland. Voor tijdelijk grasland gebruiken

ging van het eiwitgehalte van het gras. Ook de prijs van het graszaad hebben we hierin ondergebracht.

Duurzaamheidskenmerken zijn onkruidonderdrukking, kroonroestresistentie,